

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conferentiæ Theologico Morales

Compendiosè propositæ ac breviter resolutæ Ad Usum Directorum
Conferentiarum Hebdomadalium ... DD. Parochorum, Curatorum,
Confessariorúmque omnium

Ex Materia De Actibus Humanis Excerptarum

Sargar, Eliseus

Augustæ Vindelicorum, 1720

Conferentia LXXII. Qualis intentio requiratur ad impletionem cujuscunque
legis vel præcepti ?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41214

ibus ut valeant, easque idcirco in serum differenti-
bus non sine periculo omnimodæ omissionis, ut
se accommodent huic sententiæ, nec curent distrac-
tiones, omittant repetitiones, &c.

CONFERENCE LXXII.

Qualis intentio requiratur ad impletionem
cujuscunque legis vel præcepti?

120. **R**ESOLUTIO I. Ad implendam legem,
vel præceptum quodcunque necessaria
est intentio faciendi ipsum opus præceptum: non
item intentio satisfaciendi legi vel præcepto. Ita
Auctores citandi in exemplis.

Explicatur: *necessaria est intentio faciendi ipsum
opus præceptum*: id est, ut quis voluntariè exerceat,
adeoque velit ac intendat facere talem actum, seu
tale opus, quale præceptum est: v. g. Missæ in-
terfit, horas recitet, &c. Unde præcepto non sa-
tisfacit, qui materialiter tantum absque omni in-
tentione & voluntate faciendi opus pium, interest
missæ dormiens, plene ebrius, invitus ac coacte
detentus in loco missæ, &c. Ita Caspens. hic *Disp.*
3. sect. 5. March. tribun. p. 2. tract. 1. tit. 7. q. 4.

Ratio est: quia ad implendum præceptum requi-
ritur quidquid est de substantia præcepti: illud
autem est de substantia præcepti, quod est de in-
trinfeca ratione operis præcepti, seu quod ad mo-
ralem substantiam operis præcepti necessariò re-
quiritur: sed de intrinfeca ratione operis præcepti
est intentio seu voluntas faciendi ipsum opus,
quod præcipitur; siquidem omni lege & præcep-
to utique præcipiatur actus humanus voluntarius,

Pars II.

K

qualis

qualis esse non potest sine dicta intentione : ergo quicumque non habet dictam intentionem faciendi opus præceptum, reverâ non implet, nec satisfacit præcepto.

121. Porro *pro foro externo latè patens est exceptio*. Sic enim satisfacit legi vel præcepto humano
 1. Omissione involuntaria operis prohibiti: v.g. Tu die veneris libenter ederes carnes, sed inopia prohiberis, nihilominus satisfacis præcepto omissionis, adeò ut evites pœnam in comestores carni-um latam, non obstante quod pecces secundum internum affectum indirectè prohibitum à lege. Satisfit involuntaria solutione debiti realis v. g. præbes Parocho decimas, solvis tributum, debitum domino reddis quantumvis involuntarie; quia in debito reali principaliter attenditur res præstanda : econtra verò in debito personali, v. g. in missæ auditione principaliter attenditur actio extendenda ab homine, utpote modo humano & voluntario. Ita *Sotus, Suar, Sanchez, Azorius, alii cum Laym hic c. 4. n. 9.* 3. Qui ex metu quocumque facit opus præceptum debite, alioquin non facturus; ut si puer metu virgarum die dominico missam debite audiat, aliàs non auditurus: die veneris à carnibus abstineat, aliàs non facturus, talis præceptum adimplèsse censendus est.

122. *Non item intentio satisfaciendi præcepto*. Ita *Suar. l. 4. de horis c. 26. Vasq. Sanchez. Laym. & alii apud Patrit. n. 47.* Et Ratio est: quia intentio voluntas satisfaciendi præcepto est actus interior non habens necessariam connexionem cum opere præcepto; quia lex vel præceptum solum præ-

pit voluntariam operis executionem, v. g. ut devote missam audias; non autem ut perculiari actu intendas satisfacere legi vel præcepto.

Hinc sequitur 1. si die dominica, sola privata devotione ductus audias sacrum immemor diei dominicæ, aut nihil cogitans de obligatione, satisfas tamen præcepto; quia totum opus lege præceptum implevisti; nec proinde postea recordatus esse diem dominicam, vel obligationis, teneris aliam missam audire. 2. Similiter si in die annuntiationis B. V. Mariæ incidente in tempus paschale confitearis & communices, nec habes intentionem satisfaciendi præcepto confessionis & communionis Paschalis, nihilominus utrique satisfecisti, nec obligaris denuò pro paschate confiteri aut communicare, ob eandem rationem. 3. Idem dicendum de horis canonicis, ut si quis cum infirmo vel hospite legit horas, non intendens tunc satisfacere obligationi suæ, & volens eas postea dicere in choro, si sciat se prima vice sufficienter dixisse, satisfecit, nec repetere tenetur. 4. Scrupulosus inter horas recitandas involuntariè distractus habet pro non recitatis, & ideò proponit postea repetere, dummodo certò non constet distractiones fuisse voluntarias, non tenetur, imò prohibendus est eas repetere. *Ex communi Laym. & March. cit.* Ratio iterum est: quia obligatio legis vel præcepti præcise pendet à voluntate superioris præcipientis: quare non est in potestate inferioris prorogare obligationem legis vel præcepti; aut facere, ut lex vel præceptum adhuc obliget postquam opus præceptum reipsa quoad sub-

stantiam impletum est: Atqui in casibus propo-
tis & similibus supponitur opus præceptum, jam
priori actu reipsa impletum esse quoad substan-
tiam: ergò tu inferior tua voluntate pro tunc non
implendi, sed postea alio actu, non potes facere, ut
revera non impletum sit, sed adhuc obliget præ-
ceptum: nec consequenter amplius teneberis,
dummodò persuasionem illam erroneam de-
ponas.

123. RESOLUTIO II. Ad implendam legem
vel præceptum etiam non est necessaria intentio fi-
nis à præcepto intenti. Com. doctrina ex D. Thom.
1. 2. q. 100. a. 9. & 10.

Ratio est: quia lex vel præceptum humanam
solum præcipit actum secundum substantiam bo-
nuni, non autem modum actus, maxime inter-
num, qui ad substantiam actus non est necessarius,
sed omninò extrinsecus: atqui intentio finis præ-
cepti est actus internus, & ad substantiam actus
præcepti minimè necessarius, ergò non requiritur
ad impletionem præcepti, juxta commune illud
dictum, *finis præcepti non cadit sub præceptum*. E.g.
præcepti Ecclesiastici de jejuniis finis est refræntatio
gulæ, ac concupiscentiæ, ut caro spiritui subordi-
netur: satisfacit ergò hinc præcepto, qui voluntarie
debito modo jejunans hujusmodi finem non
intendit; imò si intendat oppositum finem ma-
lum vanæ gloriæ, vel ut piscibus oblectet gulam.
Similiter qui die dominica sacro devotè assistit,
interea pascit oculos sceminarum curioso præ-
ceptu.

124. RESOLUTIO III. Ad implendam legem vel præceptum non requiritur quoque intentio applicandi fructum, vel effectum operis præcepti, *Suar. l. 4. de leg. c. 13. n. 16. Laym. sup. & alii.*

Ratio jam sæpè data est: quia scilicet ejusmodi intentiones sunt actus omninò interni, habentes moralem connexionem *per se*, id est, secluso contractu vel voto. Sic enim sacerdos, hoc ipso, quo suscipit beneficium, aut capellaniam, in qua missæ ad certas intentiones v. g. pro fundationibus, pro certis familiis, in honorem certorum sanctorum celebrari debent vel solent, pacto vel contractu, saltem implicite, se obligat ad sacra celebranda ad talem intentionem, &c. Similiter Religiosus professus Religionem, in qua missæ, orationes, jejunia, aliæque pia opera ad certas intentiones, utpotè pro fundatoribus, benefactoribus &c. applicari solent & debent, etiam implicite promissit, & se obligavit superiori obedite, si ejuscemodi intentiones præcipiat. Atque hæc de actibus humanis dicta sunt ad laudem & gloriam Dei.

TITULUS III.

De peccatis.

Post actus humanos difformiter ad legem, præceptum seu regulam præscriptam elicitos vel imperatos sequitur peccatum; ut proinde secundum